

gældende Ejendom, skal svare dette Beløb. Jeg har været Repræsentant for Tiendeejerne i det Sogn, hvor jeg bor, gennem en Snes Aar, og har netop faaet ordnet det saaledes. Der var kun en eneste Mand, der gjorde Modstand imod det, og ham lode vi prøve paa, om han vilde sagsøge Tiendeejerne. Det gjorde han ikke, og siden har intet Menneske brudt sig om disse Afgifter. Men hvor Staten ejer Kirketienden, har man søgt ad retslig Vej at blive fri for denne Afgift. Staten har ikke kunnet fremlægge noget som helst Bevis for, at den har Ret til at opkræve dette Beløb for disse enkelte Ejendomme. Det er ikke store Beløb, men det er dog saa meget, at vedkommende gerne vil af med denne Forpligtelse. Det har været maaske 2—3 Tønder Korn aarligt. Det er ikke lykkedes Yderne ad den Vej at frigøre sig, de ere blevne pantede derfor, og Beløbet er blevet indbetalt. Det synes jeg er urimeligt.

Hensigten med disse Legater, eller hvad man skal kalde det, kan ikke have været en anden, end at der skulde læses Sjølemesser derfor. Jeg sagde en Gang til vor Præst, at han kunde jo læse for dette Beløb et Par Aftener, eller hvordan han nu fandt det rimeligt. „Nej, det maa jeg ikke, svarede han. Siden Reformationens Indførelse er det blevet lovstridigt, og at gøre noget lovstridigt vil De som Lovgiver vel ikke opfordre mig til?“ „Nej, bevares!“ Og saa lode vi den Sag falde. Jeg opfordrer den højtærede Minister til at lade Sagen undersøge. Jeg tror ikke, der behøves nogen Ændring til Loven, men jeg mener, at der skal tages tilbørligt Hensyn til disse Hæftelser i den Instruks, der skal laves for Tiendekommissærerne. Mig forekommer det, at denne Afgift skulde uden videre eftergives disse Mænd, men i alt Fald maa der kunne træffes en Foranstaltning, hvorved de mod en Afløsningssum, om det ikke kan være andet, kunne blive fri for at betale denne meningsløse Afgift fremdeles.

Det var for at gøre disse Bemærkninger, jeg begærede Ordet, men da jeg nu har det, vil jeg benytte Lejligheden til som Vestjyde, som Repræsentant for den Egn, hvor de fleste Tiender ere indkøbte af Beboerne, hvor Tiendeydere og Tiendeejere ere de samme juridiske Personer, at rette en Tak til den højtærede Landbrugsminister, fordi det fremgik af hans Tale, at han vilde være villig til at tage deres Sag op til velvillig Behandling under Lovforslagets videre Gang. Ganske

vist lod han et Ord falde om, at der ikke var Grund til at gaa højere op end til at erstatte det, de havde ydet over 18 Gange Tiendens Beløb. Men om den Slags Ting kan der jo tales. Jeg kan ikke se rettere, end at gaar man ud fra, at denne Særbestemmelse, som staar i § 1, om, at disse Tiendeejere ikke skulle have nogen Erstatning, er en Uret, som maa ud af Lovforslaget — og det gaar jeg simpelthen ud fra og er overbevist om, at dette Tings Flertal ogsaa gør — da maa disse stilles paa lige Fod med andre Tiendeejere. Jeg kan ikke se nogen som helst Forskel paa disse Ejere og paa den enkelte private Tiendeejer. Der er kun den Forskel, at man allerede i en længst forsvunden Tid, havde jeg nær sagt, derovre i Jylland har kunnet indse, at man kunde slutte sig sammen og derved løfte en Byrde, som den enkelte ikke kunde løfte. Det er med andre Ord Andelstanken, som har virket allerede hos vore Fædre, saa at de have sagt: Vi ville ikke have det Vrøvl med denne Naturaltiendeydelse til Herremanden, og saa have de, Handelsfolk, som de jo have Ord for at være og ogsaa vare den Gang, benyttet et gunstigt Øjeblik til, naar Herremanden trængte til en Skilling, at byde ham en ikke alt for høj Betaling for Tienden, og paa den Maade er Sagen kommen i Stand. Saaledes, tror jeg, det er gaaet mange Steder. Herremændene derovre vare nemlig ikke saa velhavende som her paa Øerne, og deraf kommer det vistnok, at Tienden saa ofte er bleven afløst i Jylland. Men naar vore Forfædre have været saa flinke, skulle vi takke dem for det, og vi ville være daarlige Sønner, om vi ikke ved denne Lejlighed sagde, at vi ville stilles lige med de øvrige Tiendeejere her i Landet, selv om vore Forfædre paa denne Maade ere blevne Tiendeejere. Det undrer mig for Resten, at man ovre paa Fyen ikke har afløst flere Tiender, al den Stund St. Knud staar midt paa Fyen som et Vidnesbyrd om, hvad der kan komme ud af Tiendeforholdet.

Jeg skal anbefale, at vi tage den Sag op — og det er der jo Villighed til fra alle Sider —, det er da mit Haab, at disse Tiendeejere, som have akkurat samme Ret til deres Tiender og de samme Forpligtelser vel at mærke som andre Tiendeejere, maa blive stillede paa samme Maade som disse. Jeg er, som jeg nævnte før, Repræsentant for disse Tiendeejere, og jeg ved, at Staten kræver sin Skat af denne Tiende, at den kræver, at vi skulle vedligeholde Kirkerne osv. Jeg